

Hans Blidberg, Liljevalchs konsthall :

” VÄRDIG ENTRÉ – är projektnamnet på framgångsrikt arbete med tillgänglighet i kulturskyddade byggnader. Namnet ger associationer åt många håll men inte främst till tillgänglighet, inte till nytänkande och inte till samarbete som varit hörnstenar i projektet. – Överraskningen blir därför stor och positiv när man tittar närmare och ser vad det genererat. Då upptäcker man att det här rymts både spännande och nytt idé- och konstruktionsarbete som lett till fina väl avvägda lösningar. Byggnaderna har tillförts modern och anpassad tillgänglighet och i vissa fall, vågar man nästan säga, estetiska värden.

Det ”hands on” arbete som präglat hela processen från en trevande start med förstudier av projektet och genomgångar av tidigare prövade eller föreslagna lösningar har varit vägvinande. Detta märks kanske främst i exemplet Liljevalchs konsthall där man från första mötet i arbetsgruppen, via bygglov till genomförda byggnadsarbeten och tekniska nya lösningar är klar på knappa tre år.

Att arbetet med Liljevalchs konsthall har varit en framgångsrik process tar jag till intäkt för att berätta lite närmare om arbetet och dess utfall. Även om arbetet inte varit ett regelmässigt projekt har processen följt projektets traditionella form med beställare, en projektledare och en arbetsgrupp. I vårt fall har arbetsgruppen bestått av en referensgrupp med berörda parter i vidaste bemärkelse från myndigheter till nyttjare. Projektledaren har varit den verkställande kraften. Referensgruppens vidd, med representanter från alla berörda intressen, har varit av stor betydelse då man här har fått omedelbar respons på föreslagna lösningar av problem. Gruppens storlek har inte fördröjt arbetet utan tvärt om.

Redan från början var arkitekt och designers med i arbetet och hade förslagsställarens roll vid möten i arbetsgruppen. Omedelbara resonemang och återkopplingar på de alternativa förslagen medförde en snar utveckling mot en lösning. Man enades mycket snart om en ramp- och hisslösning för den utvändiga delen. Detta medförde i sig nya krav på den gamla inre entrén som fordrade genomgripande men pietetsfulla åtgärder för att leva upp till den yttre entréns standard. De åtgärder som initierades invändigt av projektet blev automatiska dörrar, tillgänglig toalett och förbättrad belysning.

Ganska snart i projektet blev det uppenbart att nya tekniska lösningar behövdes för att kunna lösa frågan om den utvändiga hissen. Det ställdes också mycket stora krav på dess exteriör med hänsyn till byggnadens känsliga fasad. Hissen blev därmed snarast ett eget projekt som fördes fram separat medan rampen kunde drivas vidare och byggas i första hand. Denna lösning visade sig logistiskt lyckad och slutresultatet gynnades säkert av detta. Såväl hissen, egentligen ett lyftbord, samt dess hus fanns inte på marknaden utan utvecklades för sitt ändamål, en som projektet hoppas lyckad spin off effekt användbar för liknande andra lösningar.

Resultatet av detta projekt är mycket lyckat och uppskattat av konsthallens många besökare. Man uppskattar rampens låga lutning dess sittmöjligheter och åker gärna flitigt i hissen. Att hissen måste fungera genom sk hålldon under färden är en funktion som lagen kräver - men nyttjaren har svårt att förstå - att ändra på detta ligger dock utanför detta projekt och dess framgångssaga.

Till sist: Idag är Liljevalchs, ritad av Carl Bergsten 1914, en konsthall som helt bär arkitektens genuina prägel, är helt tillgänglig enligt samtidens normer och har tillförts en rad plusvärden genom en ny värdig entré.”

Hissen i kvällsbelysning
Foto: Nina Broberg

Kulturnämndens handikappråd.

Foto: Lars Håkansson

Charlotte Norlin, kulturnämndens handikappråd :

” Vem som helst kan drabbas av en trafikolycka, en stroke eller en annan svår sjukdom. Det är något som man inte gärna tänker på. För de som har drabbats förändras livet radikalt. Plötsligt har det vuxit upp hinder överallt. En liten tröskel som man inte hade märkt till förut har blivit helt oöverstiglig. Att öppna vissa dörrar är nästan övermäktigt och att ta sig upp eller nedför trappor - särskilt om man tar sig fram i en rullstol - är en omöjlighet. Det kan räcka med två trappsteg upp eller ned till en affär som man inte har reflekterat över förut. Nu går det inte längre att ta sig in.

Man upptäcker att om det över huvudtaget går att ta sig in till olika ställen som restauranger, biografier eller andra kulturinstitutioner så hänvisas man ofta till en ful och obskyr ingång på baksidan. Där ska man ringa på en klocka och har man tur kanske någon dyker upp och öppnar efter en lång stund. Det är en ganska förödmjukande och tråkig upplevelse som ger en känsla av att man tillhör en sekunda kategori och är mindre värd.

Liljevalchs konsthall hänvisade tidigare till just en sådan entré på baksidan, men blev sedan en av byggnaderna i projektet Värdig entré - ett samarbete mellan Statens Fastighetsverk, Stockholms Stad och Design för alla. De övriga byggnaderna är Stockholms Stadshus, Södra Bancohuset och residenset i Göteborg. Syftet har varit att hitta en lösning för en värdig entré som kan tillämpas mer generellt på kulturhistoriska byggnader med alla hänsyn och restriktioner som det innebär. Tanken är att alla människor oavsett ålder, funktionshinder eller hur de tar sig fram - i barnvagn, rullstol, med rollerblades eller rullator - ska kunna ta sig in genom samma entré tillsammans.

Det har varit ett unikt samarbete då alla inblandade parter har ingått i en arbetsgrupp för respektive projekt. Alla har medverkat på varje möte - arkitekter, designers, tjänstemän, byggkonsulter, stadsantikvarier, representanter från Skönhetsrådet, projektledare, tillverkare och brukarrepresentanter. Just detta - att alla har medverkat på varje möte och direkt kunnat tillfrågas och diskutera mer eller mindre känsliga frågor har varit mycket konstruktivt, givande och roligt. Dessutom har arbetsgrupperna för samtliga projekt träffats för att utbyta erfarenheter.

Resultatet för just Liljevalchs konsthall har blivit fantastiskt bra. Den långa estetiskt tilltalande rampen med rabatten i mitten ser ut som om den alltid har funnits där. Hissen som är ett idealiskt komplement för de som inte orkar ta sig upp för rampen är inte bara praktisk utan också väldigt fin att se på. En värdig entré handlar inte bara om att rent praktiskt kunna ta sig in tillsammans med alla andra utan också att allt som gör det möjligt är attraktivt och snyggt designat. Det är en viktig aspekt som ofta glöms bort i de här sammanhangen. Dock inte på Liljevalchs konsthall där man har åstadkommit en väldigt fin lösning som både är praktisk och estetiskt tilltalande. Den är ett föredöme och ett exempel på en verkligt värdig entré.”

Foto: Nina Broberg

Om inget annat anges står Lennart Klaesson för foton i detta dokument.

För mer information :

om program, beskrivningar, ritningar, produktblad, foton mm, kontakta:

Lennart Klaesson

Tillgänglighetsprojektet

Box 8311

104 20 Stockholm

lennart.klaesson@tk.stockholm.se

tel. 08 – 508 260 12